

ИНСТРУКЦИЯ № 4 ОТ 16 ЮЛИ 2010 Г. ЗА ПРОТИВОГРАДОВАТА ЗАЩИТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

В сила от 27.07.2010 г.

Издадена от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията

Обн. ДВ. бр.57 от 27 Юли 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 10 Май 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 1 Март 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.85 от 25 Октомври 2022г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) С тази инструкция се регламентира противоградовата защита в Република България, която се осъществява от органите на Изпълнителната агенция "Борба с градушките" (ИАБГ) към Министерството на земеделието (МЗ).

(2) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) Дейността по ал. 1 се осъществява чрез наблюдение на атмосферните процеси с Доплерови радарни станции и активни въздействия с противоградови ракети и въздухоплатателни средства.

(3) Целогодишно чрез изградена интерактивна радарна информационна система ИАБГ осигурява откриване, наблюдение и свръхкраткосрочна прогноза на силни щормове, порои, градушки и други неблагоприятни атмосферни явления.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) Информацията по ал. 3 се предоставя в реално време на подразделения на Военновъздушните сили (ВВС) към Министерството на отбраната (МО), на Държавно предприятие "Ръководство на въздушното движение" (ДП "РВД") и други заинтересовани ведомства и юридически лица.

Чл. 2. Държавно предприятие "Ръководство на въздушното движение" и ВВС координират дейността за осигуряване безопасност на полетите във въздушното пространство на Република България при действията за борба с градушките.

Чл. 3. (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Центърът за координиране използването на въздушното пространство (ЦКИВП), създаден с Инструкция № 25 от 1999 г. за структурата и правилата за работа на Центъра за координиране използването на въздушното пространство на Република България (ДВ, бр. 101 от 1999 г.), разрешава или забранява провеждане на стрелба по градоносни облаци от полигоните за борба с градушките (ПБГ) на ИАБГ. Разрешаването и забраняването на провеждане на стрелба (активиране или деактивиране на ПБГ) се извършва по реда на раздел втори.

Чл. 4. (1) Изпълнителната агенция "Борба с градушките" осъществява активна противоградова дейност от ПБГ на Регионални дирекции за "Борба с градушките" (РДБГ), както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Гелеменово, Пазарджик област;
2. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Голям чардак, Пловдив област;
3. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - гр. Грамада, Видин област;
4. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Долно Церовене, Монтана област;
5. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Бърдарски геран, Враца област;
6. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - гр. Долни Дъбник, Плевен област;
7. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Старо село, Сливен област;
8. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Петрово, Стара Загора област;
9. (нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Поповица, Пловдив област;
10. (нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - с. Тъжа, Стара Загора област;
11. (нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) РДБГ - гр. Хасково, Хасково област.

(2) Всеки ПБГ се състои от опасни зони, определени в чл. 3 от ПМС № 44 от 2010 г. за определяне на зоните във въздушното пространство на Република България, в които се ограничава въздухоплаването (ДВ, бр. 25 от 2010 г.), наречени "ракетни площадки" (РП).

(3) Определянето на всяка ракетна площадка (РП) за въздействие към даден ПБГ, както и конкретните хоризонтални и вертикални граници на ПБГ се осъществява със съвместна заповед на ръководителите на ИАБГ, ДП "РВД" и ВВС.

(4) Дейностите по ал. 3 се осъществяват не по-късно от 1 март на текущата година.

(5) Хоризонталните и вертикалните граници на определените ПБГ по ал. 3 се публикуват като опасни зони в Сборника за аеронавигационна информация и публикация на Република България.

(6) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) Всяка регионална дирекция за "Борба с градушките" отговаря административно за дейностите на РП съгласно заповед на изпълнителния директор на ИАБГ.

(7) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) Изпълнителната агенция "Борба с градушките" осъществява активна противоградова дейност по самолетен способ в останалата част от въздушното пространство на Република България.

(8) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) Начинът на осъществяване на противоградова дейност по самолетен способ се урежда в съвместна заповед на ръководителите на ИАБГ, ДП "РВД" и ВВС.

Раздел II.

Правила за работа на органите на Изпълнителната агенция "Борба с градушките"

Чл. 5. (1) Активният сезон за работа на противоградовата защита е от 1 април до 30 октомври.

(2) Датите за откриване и закриване на активния сезон се определят със заповед на ръководителя на ИАБГ в зависимост от фазата на развитие на селскостопанските култури и синоптичните прогнози за градова активност.

(3) Заповедта по ал. 2 се представя в ДП "РВД", ВВС и ЦКИВП.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Стрелбата по градоопасните облаци се провежда от ракетните площадки на ПБГ, само когато са активирани, по всяко време на денонощието в периода, посочен в заповедта по ал. 2.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) Броят на едновременно активирани опасни зони за противоградова защита не трябва да нарушава възможностите за осигуряване на трафикопотоците през въздушното пространство на Република България.

Чл. 6. (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) Полигоните за борба с градушките се активират и деактивират като опасни зони за противоградова защита от ЦКИВП.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Старшият оперативен дежурен (СОД) в командния пункт (КП) на РДБГ след оценка на метеорологичната обстановка и необходимост от въздействие по градоносни облаци не по-късно от 20 минути преди началото на противоградова дейност отправя искане до дежурните служители от ДП "РВД" и ВВС в ЦКИВП за активиране на определен ПБГ чрез радиопрограмния ръководител (РПР) за борба с градушките в ЦКИВП.

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Дежурните от ДП "РВД" и ВВС в ЦКИВП координират и съгласуват със съответните органи за обслужване на въздушното движение (ОВД) и военни контролни органи времето за освобождаване на засегнатото въздушно пространство.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) Въз основа на координацията по предходната алинея дежурният служител от ДП "РВД" в ЦКИВП дава разрешение за активиране на дадена опасна зона за противоградова защита не по-късно от 20 минути след получаване на искането за активиране на дадена опасна зона за противоградова защита и при условие, че е получил информацията по чл. 8.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) В случай на възникнали оперативни нужди от страна на ВВС, застрашаващи безопасността на полетите, времето за получаване на разрешението за активиране може да бъде удължено, но не повече от 30 минути след получаване на искането за активиране на даден ПБГ.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) Органите за ОВД и военните контролни органи след получаване на искане от ЦКИВП са длъжни 5 минути преди началото на определеното време за активиране на опасна зона за противоградова защита да осигурят освобождаването на зоната от въздухоплатателни средства, като за това докладват в ЦКИВП.

Чл. 9. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Старшият оперативен дежурен в КП на РДБГ незабавно докладва в ЦКИВП за начало и край на стрелбата от съответния ПБГ. Центърът за координиране използването на въздушното пространство информира съответните засегнати органи за ОВД и Военни контролни органи.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) За осигуряване на безопасността на полетите по искане на даден орган за ОВД или военен контролен орган дежурният в ЦКИВП може да разпреди незабавно прекратяване (забрана) на стрелбата по градоносни облаци от ПБГ. От КП на съответната РДБГ докладват в ЦКИВП за изпълнение на дейностите по забраната.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) В случай че подразделенията на РДБГ след активиране на даден ПБГ или по време на стрелбата открият ВС в районите на въздействие, стрелбата се преустановява и незабавно се уведомява ЦКИВП.

(4) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Възстановяване на противорадовата дейност в случаите по ал. 3 се разрешава от ЦКИВП само при условие, че въздушното пространство в района на прекратилия стрелбата ПБГ бъде освободено от ВС, без да се иска ново разрешение от СОД.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2022 г.) (1) При долитачи/отлитачи ВС, на които се предоставя обслужване на въздушното движение от гражданските органи за ОВД, до/от граждански летища за обществено ползване в Република България, при активирани опасни зони за противорадова защита се спазва следният ред:

1. не по-късно от 20 минути преди планираното навлизане на ВС в опасната зона за противорадова защита съответният орган за ОВД изисква от ЦКИВП точното време, в което зоната ще бъде деактивирана;

2. дежурният служител от сектор гражданска координация (СГК) в ЦКИВП изисква от РПР за борба с градушките в ЦКИВП точното време за прекратяването на дейностите в съответните активирани ПБГ, който от своя страна изисква тази информация от КП на съответната РДБГ;

3. след получаване на информацията от КП на съответната РДБГ по т. 2 РПР за борба с градушките в ЦКИВП информира дежурните служители от СГК и сектор военна координация (СВК) в ЦКИВП за точното време за прекратяването на дейностите в съответните ПБГ;

4. след уведомяването по т. 1 - 3 дежурните служители от СГК и СВК в ЦКИВП уведомяват съответните органи за ОВД и военните контролни органи за точното време за деактивиране на опасната зона с цел информиране на ВС;

5. при настъпване на точното време по т. 3 за прекратяване на дейностите в ПБГ ЦКИВП деактивира съответните опасни зони за противорадова защита;

6. съответните органи за ОВД информират ЦКИВП, когато отпадне необходимостта от деактивиране на опасните зони, като за последващото предаване на информацията се спазва редът по т. 1 - 6.

(2) Определеното време за деактивиране на опасната зона не може да бъде променяно.

(3) При полети в извънредно и аварийно състояние, медицински полети, полети за търсене и спасяване, полети за контрол на въздухоплаването при охрана на въздушното пространство и полети за пожарогасене при активирани опасни зони за противорадова защита се спазва следният ред:

1. съответният орган за ОВД изисква от ЦКИВП деактивирането на съответния ПБГ, като предоставя разчетно време за навлизане на ВС в активирания ПБГ не по-късно от 20 минути преди началото на навлизането в тях или веднага щом е получил такава информация, когато времето е по-малко от 20 минути;

2. дежурният служител в ЦКИВП разпорежда на РПР за борба с градушките в ЦКИВП деактивирането на съответните ПБГ веднага щом има информация, че ВС ще навлезе или навлиза в ПБГ;

3. от КП на съответната РДБГ информират РПР за борба с градушките в ЦКИВП за прекратяване на стрелбите в съответните ПБГ;

4. след получаване на информацията по т. 2 РПР за борба с градушките информира дежурните служители в ЦКИВП за прекратяване на дейностите в съответните ПБГ;

5. след отпадане на необходимостта от ограничения за противорадовата дейност в съответните ПБГ съответният орган за ОВД уведомява дежурния служител в ЦКИВП, който от своя страна информира РПР за борба с градушките в ЦКИВП.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) При промяна на характеристиките на средствата за противоградова защита Изпълнителната агенция "Борба с градушките" представя в писмен вид информация за промените на ДП "РВД" и ВВС не по-късно от 1 февруари на текущата година..

Чл. 12. (1) Центърът за координиране използването на въздушното пространство разрешава работа на ПБГ само при работеща комуникация със съответните КП на РДБГ и работеща комуникация между тези КП и техните РП.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) При липса на комуникация по ал. 1 дейността по противоградова защита се прекратява незабавно.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Полетите на въздухоплавателни средства за въздействие върху потенциално градоопасни облаци се изпълняват с полетен план, включен транспондер и двустранна радиокомуникация с органите за ОВД.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Полети на въздухоплавателни средства за въздействие върху потенциално градоопасни облаци във временно отделените зони (ВОЗ)/временно резервираните зони (ВРЗ) и опасните зони, активирани за нуждите на Българската армия, се изпълняват след координация със съответните военни контролни органи, определени в заповедта по чл. 4, ал. 8.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Командният пункт за използване на въздухоплавателни средства за въздействие върху потенциално градоопасни облаци информира радиопрограмния ръководител за борба с градушките в ЦКИВП за начало и край на полетите, който информира останалите дежурни в ЦКИВП.

Раздел III.

Функционални задължения на радиопрограмния ръководител за борба с градушките в ЦКИВП (Загл. доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.)

Чл. 13. (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) Радиопрограмният ръководител за борба с градушките (служител на ИАБГ) е включен в състава на дежурната смяна на ЦКИВП и денонощно осъществява комуникация между ЦКИВП, РДБГ и ИАБГ.

Чл. 14. Радиопрограмният ръководител за борба с градушките административно е подчинен на ръководителя на ИАБГ, а оперативно - на ръководителя, зам.-ръководителя на ЦКИВП и на ръководителя на смяна (РС) в сектор ЦКИВП.

Чл. 15. Радиопрограмният ръководител е длъжен да:

1. присъства на предсменния инструктаж от 07,30 h до 08,00 h и на следсменния разбор в ЦКИВП след приключване на дежурството от 08,00 h до 08,30 h, провеждан под ръководството на РС;

2. е запознат с метеорологичната обстановка;

3. бъде запознат с обстановката от предишния ден;

4. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) приема до 9,00 h сведения от РДБГ за дежурните екипи на КП и прогноза за развитие на градоопасни процеси;

5. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) приема от КП и предава своевременно на РС в ЦКИВП исканията за започване на стрелба;

6. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) приема от ЦКИВП и предава своевременно на КП разрешенията и забраните;

7. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) приема от КП времето за началото и края на въздействието от ПБГ и незабавно да докладва на РС в ЦКИВП;

8. (доп. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) регистрира пълно и точно данните, отнасящи се до дейността на ПБГ (номер на ПБГ, време на активиране, време на начало на дейност, край на дейност, време на деактивиране) по време на въздействие;

9. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) дава точно време на командните пунктове в 06,00 h и 15,00 h;

10. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.) проверява в 9,00 h (при осъществяване и в рамките на дейността по т. 4) и в 15,00 h (в случай че не е взето разрешение за стрелба) изправността на свръзките, като взема необходимите мерки за отстраняване на повредите и своевременно да докладва в ИАБГ.

11. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.)

Заклучителни разпоредби

§ 1. Инструкцията се приема на основание § 3 от преходните и заключителните разпоредби на Постановление № 44 от 2010 г. за определяне на зоните във въздушното пространство на Република България, в които се ограничава въздухоплаването (ДВ, бр. 25 от 2010 г.).

§ 2. Инструкцията влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 3. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2022 г.) Инструкцията е съгласувана с министъра на отбраната и министъра на земеделието.

Заклучителни разпоредби

КЪМ ИНСТРУКЦИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ИНСТРУКЦИЯ № 4 ОТ 2010 Г. ЗА ПРОТИВОГРАДОВАТА ЗАЩИТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (ДВ, БР. 57 ОТ 2010 Г.)

(ОБН. - ДВ, БР. 38 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 10.05.2019 Г.)

§ 11. Инструкцията влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".
Приложение към чл. 4, ал. 6

(Отм. - ДВ, бр. 38 от 2019 г., в сила от 10.05.2019 г.)